

MV 10.1 B8 Insturen en afname instructies van materiaal voor Medische Microbiologie MMC voor Huisartsen, Verpleeghuizen, Verloskundigen etc.

Onderwerp

Dit voorschrift beschrijft de methode voor het correct afname en insturen van materialen voor de afdeling Medische Microbiologie naar het Meander Medisch Centrum door de diverse externe inzenders zoals Huisartsen, Verpleeghuizen, Verloskundigen etc.

Toepassingsgebied

Elke externe inzender (buiten het Meander Medisch Centrum) wordt in staat geacht met behulp van dit voorschrift, patiëntmaterialen op een correcte manier in te sturen naar de afdeling Medische Microbiologie van het Meander Medisch Centrum.

Bevoegdheden

Elke gekwalificeerde zorgverlener wordt in staat geacht, het verkrijgen en insturen van materiaal voor de medische microbiologie zelfstandig uit te voeren conform de richtlijnen, vastgelegd in dit voorschrift.

Werkwijzen en/of procedure

Gebruik voor het correct insturen van onderstaande materialen de hyperlinks:

[Blaasjesvocht](#)

[Bloed](#)

[Biopt/Weefsel](#)

[Feces](#)

[Genitaal](#)

[Huidschilfers/Nagels](#)

[Keel/Neus/Oog/Oor/Perineum/Rectum](#)

[Punctaten \(vloeibaar\)](#)

[Pus/Wond \(op stok\)](#)

[Sputum](#)

[Urine](#)

[Voor Verpleegkundige afname instructie gebruik deze link.](#)

Blaasjesvocht

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> Moleculaire diagnostiek (PCR) op virussen
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen Blaasjes openen en stevig uitstrijken.
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> Afgifte binnen 24 uur op de afdeling Medische Microbiologie
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium langer dan 72 uur is, nemen wij het materiaal nog wel in behandeling maar willen wij u erop attenderen dat een negatieve uitslag minder betrouwbaar is.

Bloed

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> Bacteriele (Brucella), gisten, schimmel kweek Mycobacteriën kweek kan <u>alleen in overleg en op afspraak met de arts-microbioloog</u> gedaan worden. Er moeten speciale kweekmedia naar de afdeling gebracht worden, waarin direct gepunteerd moet worden. Moleculaire diagnostiek (PCR) op virussen Quantiferon bepaling Parasitologie: Malaria, Filaria, Trypanosoma Galactomanan (Aspergillus antigeentest) Serologie, antistof en antigeenbepaling
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> Voor afname patiënt doorsturen naar prikpunt of Meander Medisch Centrum Malaria, Filaria, Trypanosoma aanmelden op afdeling Bacteriologie (033-8502092). Deze moeten binnen het uur bekeken worden.
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> N.v.t
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> N.v.t
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> N.v.t.

Biopt/Weefsel

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> Bacteriele (Brucella) en Mycobacteriën kweek Moleculaire diagnostiek (PCR) op virussen en Mycobacteriën ZN alleen in overleg met Arts-Microbioloog
------------------------	--

Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> • Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen • Biot/Weeffel: Eventueel fysiologisch zout toevoegen om uitdroging te voorkomen. Niet in een gaasje wikkelen!
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> • Afgifte zo spoedig mogelijk op de afdeling Medische Microbiologie
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> • Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium langer dan 48 uur is, wordt materiaal verwerkt met een opmerking bij de rapportage dat een negatieve uitslag van het onderzoek minder betrouwbaar is door de lange transporttijd

Feces

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Moleculaire diagnostiek (PCR) op: <ul style="list-style-type: none"> - Bacterie: Salmonella, Shigella, Campylobacter, Yersinia, STEC, - Clostridium - Virussen - Parasieten: Dientamoeba fragilis, Giardia, Entamoeba histolytica, Cryptosporidium, Blastocysten • Bacteriele kweek overige op Listeria, Vibrio, Aeromonas en Plesiomonas • Parasitaire microscopie wormeieren en wormen • Parasitologie: Triple Faeces Test (TFT) zie instuur indicaties voor TFT • Helicobacter pylori <p>NB Een positieve bacteriële PCR uitslag wordt bevestigd met een kweek</p>
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> • Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> • Afgifte binnen 48 uur op de afdeling Medische Microbiologie <p>NB. Onderzoek op <i>Schistosoma</i> en <i>Strongyloides</i> moet direct afgegeven worden aan het Laboratoriumloket ma-vr van 08:00 tot 14:30.</p>
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> • Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium meer dan 48 uur is, wordt materiaal verwerkt met een opmerking bij de rapportage dat een negatieve uitslag van het onderzoek minder betrouwbaar is door de lange transporttijd. • Feces voor <u>Strongyloides</u> en <u>Schistosoma</u> >2 uur oud wordt afgekeurd en niet in behandeling genomen

Genitaal

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Genitaal/Rectum/Sperma (banale kweek, GO afhankelijk klinische gegevens)
------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Genitaal (candida+ HSC kweek) mag alleen in combinatie met bacteriele vaginose PCR • Genitaal/Rectum (GO kweek) • Genitaal (bacteriële vaginose PCR) • Genitaal/Urine/Rectum/Sperma (SOA PCR) • Genitaal/Urine/Rectum/Sperma (Trichomonas PCR) • Virale moleculaire diagnostiek (PCR) • Mycoplasma genitalium
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> • Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> • Afgifte binnen 24 uur op de afdeling Medische Microbiologie NB. Indien patient bekend is met gonokokken en een resistentiebepaling gewenst is, <u>wattenstok voor gonokokken kweek</u> binnen 6 uur afgegeven
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> • Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum. • <u>Wattenstok voor gonokokken kweek</u> bij kamertemperatuur bewaren.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium meer dan 48 uur is, wordt materiaal afgekeurd en niet in behandeling genomen

Huidschilfers/Nagels

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Gisten en schimmel kweek
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> • Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> • Afgifte binnen 24 uur op de afdeling Medische Microbiologie
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> • Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium meer dan 48 uur is, wordt het materiaal afgekeurd en niet in behandeling genomen

Keel/Neus/Oog/Oor/Perineum/Rectum

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Bacterieel • MRGNS, ESBL, VRE, MRSA (alleen bij keel, neus, perineum/rectum) • Gisten en Schimmels (alleen bij oor, neus) • Moleculaire diagnostiek (PCR) op virussen of kinkhoest (alleen bij keel)
------------------------	---

	NB Een positieve MRSA/VRE PCR uitslag wordt bevestigd met een kweek
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> • Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> • Afgifte binnen 24 uur op de afdeling Medische Microbiologie
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> • Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium meer dan 48 uur is, wordt het materiaal afgekeurd en niet in behandeling genomen • Bij een MRSA/VRE PCR wordt standaard ook een groei controle kweek gedaan

Punctaten (vloeibaar)

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Bacteriele kweek
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> • Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen <p>NB. Zuig bij erg weinig materiaal 0,5 cc fys zout op na de punctie. Het punctaat wordt dan wel verdunt, maar kan dan worden aangeboden in een steriele container waardoor er geen prikaccident gevaar ontstaat.</p>
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> • Afgifte zo spoedig mogelijk op de afdeling Medische Microbiologie
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> • Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium langer dan 48 uur is, wordt materiaal verwerkt met een opmerking bij de rapportage dat de negatieve uitslag van het onderzoek minder betrouwbaar is door de lange transporttijd

Pus/wondvocht

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> • Bacteriele kweek
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> • Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> • Afgifte zo spoedig mogelijk op de afdeling Medische Microbiologie
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> • Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium langer dan 48

	uur is, wordt materiaal verwerkt met een opmerking bij de rapportage dat de negatieve uitslag van het onderzoek minder betrouwbaar is door de lange transporttijd
--	---

Sputum

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> Bacteriele, gisten, schimmels en Mycobacteriën kweek Moleculaire diagnostiek (PCR) op Legionella, Mycobacteriën en Virussen
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> Afgifte binnen 24 uur op de afdeling Medische Microbiologie
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium langer dan 48 uur is, wordt materiaal verwerkt met een opmerking bij de rapportage dat de negatieve uitslag van het onderzoek minder betrouwbaar is door de lange transporttijd

Urine

Soort onderzoek	<ul style="list-style-type: none"> Bacterieel/ MRSA/ESBL/MRGNS/VRE Virale moleculaire diagnostiek (PCR) Mycobacteriën (TBC), ZN alleen in overleg met AM Pneumococcon en Legionella antigeentest Parasitologie: Schistosoma haematobium <p>NB Onderzoek wordt alleen in behandeling genomen op werkdagen voor 14.00 i.o.m hoofdanalist (tel. 2059) in verband met bewerkelijkheid/specifiteit van het onderzoek</p>
Afname instructie	<ul style="list-style-type: none"> Zie Materialenkaart Laboratoriumcentrum voor Huisartsen Voor Mycobacterien (>15 ml) ochtend urine
Transportinstructie	<ul style="list-style-type: none"> Afgifte binnen 24 uur op de afdeling Medische Microbiologie
Bewaren bij vertraging	<ul style="list-style-type: none"> Het materiaal dient buiten kantooruren in de koelkast bewaard te worden of afgegeven te worden bij de Servicebalie van het Meander Medisch Centrum.
Afkeuringscriteria	<ul style="list-style-type: none"> Indien de tijd tussen afname en ontvangst op het laboratorium meer dan 48 uur is, wordt het materiaal afgekeurd en niet in behandeling genomen

Verpleegkundige afname instructie diverse materialen

Afname instructie Feces

- Was of desinfecteer je handen
- Leg de onderhanddoek onder de patiënt
- Laat de patiënt eerst urineren in een ondersteek en neem daarna de andere ondersteek voor de defecatie.
- Haal na de defecatie de ondersteek weg en sluit deze af met een deksel
- Reinig vervolgens de anaalstreek met toiletpapier of natte watten en deponeer dit afval in een bekken.
- Was de stuit van de patiënt
- Neem de ondersteek en dergelijke mee naar de spoelkeuken, draai de deksel van het fecespotje, schep wat feces in het potje en schroef direct de deksel er weer op.
- Reinig de gebruikte ondersteek en de waskom en deponeer het bekken in de verbandemmer
- Was of desinfecteer je handen.

Afname instructie Oor

- Was of desinfecteer je handen
- Plaats een hand op het hoofd van de patiënt en houdt het iets schuin.
- Maak met het wattenstokje een draaiende beweging in het uitwendige gehoorgang
- Stop het wattenstokje weer in het bewaarmedium
- Was of desinfecteer je handen

Afname instructie Sputum

- Was of desinfecteer je handen
- Zorg altijd dat de patient een echte fluim ophoest en dat er geen etensresten of schuimspeeksel wordt ingestuurd.
- Laat de patient ophoesten en vast sputum rechtstreek in de container deponeren
- Was of desinfecteer je handen

Afname instructie Neus

- Was of desinfecteer je handen
- Plaats een hand op het hoofd van de patiënt en houdt het iets schuin.
- Eerst schuin omhoog, daarna horizontaal en strijk met een draaiende beweging over de bodem van de neusholte.
- Stop het wattenstokje weer in het bewaarmedium
- Was of desinfecteer je handen

Afname instructie Keel

- De patient is bij voorkeur nuchter
- Was of desinfecteer je handen
- Laat de patient de mond wijd openen
- Druk met de spatel de tong naar beneden en laat de patient "A" zeggen.
- Strijk met het wattenstokje langs de tonsillen en de achterste keelwand
- Stop het wattenstokje weer in het bewaarmedium
- Deponeer de gebruikte spatel met bekken in de verbandemmer.
- Was of desinfecteer je handen

Afname instructie Pus- en Wondkweken

- Trek disposable handschoenen aan.
- Wond eerst goed schoonmaken met NaCl 0.9 %
- Indien mogelijk, bij voorkeur pus of wondvocht in een container inzenden, omdat dan ook een Gram-preparaat gemaakt kan worden.
- Zuig, zo mogelijk, wat wondvocht of pus op met een spuitje en spuit het materiaal in de container of sluit de spuit af met een dop. Als dit niet mogelijk is, steek dan een met NaCl 0.9 % bevochtigd wattenstokje in de wond en doe het stokje direct weer in het bewaarmedium.
- Keer de handschoenen bij het uittrekken binnestebuiten en deponeer ze in de verbandemmer.
- Was of desinfecteer je handen

Afname instructie Urine (zonder catheter)

- Zie afname folder bijgevoegd bij potje

Afname instructie Urine (met catheter)

- Was of desinfecteer je handen
- Klem de slang 15-20 minuten af met een kocher
- Desinfecteer, met alcoholwabs of een in chloorhexidine 0.5% in alcohol 70% gedrenkt gaasje, het aanprikstuk in de slang van de urine opvangzank en laat deze drogen.
- Open de container
- Breng de naald voorzichtig in het speciale afnamepunt voor kweekafname, zuig minimaal 3 ml urine op. Spuit de urine in de container. Bij een urinemeter kan het via (het naaldloos) afnamepunt afgenomen worden.
- Was of desinfecteer je handen

Afname instructie Urine (met urinestoma)

- Trek disposable handschoenen aan.
- Open de container
- Verwijder het urostomiezakje, fixeer het stoma tussen duim en wijsvinger en strek het stoma iets.
- Breng voorzichtig de SpeediCat in het urostoma en wacht tot er urine afloopt en vang dit op in de container
- Reinig de huid met handwarm water, droog de huid en breng een nieuw urostomiezakje aan
- Was of desinfecteer je handen

Afname instructie Vaginatop kweken

- Was of desinfecteer de handen en trek disposable handschoenen aan.
- Breng het speculum in.
- Strijk met het wattenstokje langs de vaginatop en doe het direct weer in het bewaarmedium.
- Verwijder het speculum en trek de handschoenen uit.
- Leg het maandverband aan en help de patient van de tafel.
- Neem de onderzoekstafel huishoudelijk af en maak deze weer in orde.
- Maak het speculum huishoudelijk schoon en stop het in de CSA-bak.
- Was of desinfecteer je handen.

Afname instructie Genitaal kweken (inclusief Chlamydia/ Gonorrhoe)

Bij de man

- Laat de patiënt zich van onderen uitkleden.
- Laat de patiënt op bed liggen of zitten.
- De arts neemt de kweek van de urethra af
- Stop het kweek- wattenstokje weer in het bewaarmedium
- De arts neem de Chlamydia/Gonorrhoe kweek van de urethra af
- De verpleegkundige beweegt daarna het wattenstokje 3 tot 5 seconden in het medium en gooit het stokje weg.
- Was of desinfecteer je handen.

Bij de vrouw

- Laat de patiënt zich van onderen uitkleden.
- Laat de patiënt plaats nemen in de gynaecologische stoel. Help hier eventueel bij.
- De arts zet de hoofdlamp op.
- Trek de onsteriele handschoenen aan.
- De arts neemt de kweek van de urethra af.
- Geef het speculum aan (lauwwarm).
- De arts neemt de chlamydia/ gonorroekweek van de cervix af.
- De verpleegkundige beweegt daarna het wattenstokje 3 tot 5 seconden in het medium en gooit het stokje weg.
- De arts verwijdert het speculum.
- Spoel het speculum af en stop het in de CSA-bak.
- Maak de onderzoeksstoel schoon met alcohol ketonatus 70%.